

Sundbyberg den 2 april 2024
Diarienummer: S2021/06045

Vår referens: **Tor Gustafsson**,
tor.gustafsson@funktionsratt.se

Mottagare: **Socialdepartementet**

Remissvar – Remiss Boverkets rapport Utvärdering av lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) – Rapport 2023:11

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 52 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Funktionsrätt Sverige välkomnar de förbättringar som nu presenteras. Inte minst åtgärder för att säkerställa att rullstolsgarage återigen berättigar till bidrag, att reparationsbidraget utvidgas och att de som bor i familjehem för barn eller ungdomar enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) åter ska kunna beviljas bostadsanpassningsbidrag.

Men vi vill se skarpare åtgärder för att komma till rätta med den stora ojämlikheten över landet när det gäller förutsättningar att få sina rättigheter tillgodosedda genom bostadsanpassningsbidraget. Vi saknar också en konsekvens när det gäller att **ta bort undantag för särskilda boenden**. Där bör undantaget tas bort över hela linjen.

Boendeform eller var i landet du bor ska inte spela någon roll – du ska ha likvärdiga möjligheter att få hinder undanröjda i boendet för att kunna leva självständigt på samma villkor som andra.

Vi saknar en fullt genomförd konsekvensanalys utifrån ett funktionsrättsperspektiv, där exempelvis artikel 9, 19, 28 och 33 i Funktionsrättskonventionen är centrala när det gäller utvärderingen av Lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Övergripande synpunkter på förslagen

Lagen om bostadsanpassningsbidrag är en rättighetslag och det är väsentligt ur ett rättighetsperspektiv att bostadsanpassningsbidraget fungerar som det är tänkt enligt lagens intentioner. Bidraget behövs för att undanröja hinder så att personer med funktionsnedsättning har förutsättningar för ett självständigt liv i samhällsgemenskapen, i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Funktionsrättskonventionen.

Boverkets utvärderingsuppdrag grundar sig i den påtagliga nedgången i antalet beviljade bostadsanpassningsbidrag och antalet ansökningar. Boverket har i sin rapport inte funnit att lagändringen 2018 skulle ha påverkat möjligheten att söka eller få beviljat bidrag. Förändringarna har pågått under en längre tid och påverkats av en mängd faktorer.

Regeringsuppdraget omfattar att identifiera eventuella hinder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar och att lämna förslag på lösningar. I Boverkets rapport presenteras ett antal förslag på åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden.

Funktionsrätt Sverige välkomnar de förbättringar som nu presenteras. Inte minst åtgärder för att säkerställa att rullstolsgarage återigen berättigar till bidrag, att reparationsbidraget utvidgas och att de som bor i familjehem för barn eller ungdomar enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) åter ska kunna beviljas bostadsanpassningsbidrag.

Men vi efterlyser fler och skarpare åtgärder i enlighet med lagens intentioner och i riktning mot att nå målet för funktionshinderspolicen. Vi har exempelvis svårt att förstå motiveringen till att de som bor i andra former av särskilda boenden

än familjehem inte ska ha samma möjlighet att söka bostadsanpassningsbidrag för att få sina rättigheter tillgodosedda, och vi saknar skarpa åtgärder för att säkerställa att alla har jämlika möjligheter att söka och bli beviljade bostadsanpassningsbidrag, oavsett individuella behov eller var i landet man råkar vara bosatt.

Branschföreningen **Svensk Bostadsanpassning** betonar att bostadsanpassningsbidraget är samhällsekonomiskt lönsamt, eftersom det gör att människor kan leva självständigt, delta i samhället och bo kvar i sin bostad. Deras erfarenhet är att många kommuner feltolkat laget och intentionerna bakom den. De menar att en ”teknisk och snäv kostnadshänsyn tagit över, på bekostnad av sociala behov och samhällsekonomisk rationalitet.”¹

En enkät till arbetsterapeuter som Boverket refererar till visar att cirka 30 procent anser att sökande inte får den hjälp de behöver för att ansöka om bostadsanpassningsbidrag och cirka 17 procent upplever att sökandena inte får hjälp att få anpassningen utförd vid behov.

Den sammantagna bilden är att det finns allvarliga problem i kommunernas hantering av bostadsanpassningsbidraget. Institutet för mänskliga rättigheter har i sin granskning av Sveriges efterlevnad av Funktionsrättskonventionen 2024 betonat att det finns en brist på kunskap om funktionsrättsfrågor, tillgänglighet och aktiv involvering på tjänstemannanivå och politisk nivå i kommuner och regioner.²

Våra medlemsförbund förmedlar erfarenheter som stärker den här bilden. Astma- och Allergiförbundet påpekar till exempel att handläggarnas kunskaper brister när det gäller behov av anpassningar i bostaden för personer med astma, allergi och annan överkänslighet. Det kan bero på att stödet sällan beviljas för denna målgrupp och att få söker, eftersom de inte känner till stödet eller inte tror de kan få det.

Det är tydligt att de kommunala handläggarnas kompetens om funktionsnedsättningar och den stora variationen av individuella behov behöver stärkas.

---

¹ https://bsba.se/wp-content/uploads/2021/01/210104_Svensk-Bostadsanpassning_Rapport_Allt-svarare-att-fa-bostadsanpas....pdf

² <https://mrinstitutet.se/wp-content/uploads/2022/01/rapport-kompletterande-information-till-CRPD-kommitten.pdf>, punkt 9

Men med tanke på den uppenbara ojämlikheten i kommunernas hantering av bidraget anser vi att det även behövs skarpare riktlinjer och införande av särskilda bestämmelser i lagen om bostadsanpassningsbidrag som förtydligar kommunernas skyldighet att erbjuda det stöd som behövs för att den enskilde ska få sina rättigheter tillgodosedda.

6.4 Rullstolsgarage 5§

Boverket föreslår att elrullstolsgarage åter ska kunna beviljas med bostadsanpassningsbidrag.

Det här är mycket positivt. Funktionsrätt Sverige tillstyrker förslaget. Det här undanröjer ett stort hinder som gjort att många hamnat i ett moment 22, där man inte heller fått elrullstolen beviljad som hjälpmedel eftersom man inte kan förvara den.

6.5 Ändringar i 6 § som undantar vissa boendeformer från bostadsanpassningsbidrag, bland annat familjehem enligt LSS

Vi välkomnar att undantaget tas bort för familjehem enligt LSS, men vi vill också att förändringen ska omfatta LSS-bostäder generellt, äldreboenden och även bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen. Vi menar att det är viktigt att alla – även de som bor i särskilda boenden – ska ha möjlighet att få anpassningar av boendet utifrån sina individuella behov.

7.1.4 Utredning av serviceskyldighet och utredningsansvar

Vi saknar **skarpa förslag för att se till att kommunerna uppfyller sin serviceskyldighet och sitt utredningsansvar.**

Det ställs idag stora krav på sökanden att kunna styrka sina anspråk, ta in offerter och planera utförande av åtgärder. Detta fungerar för en del sökanden, medan andra har betydligt svårare att komma till tals. Många personer med funktionsnedsättning behöver stöd för att komma till tals i processen på lika villkor som andra. Här finns stora brister i kommunernas hantering av bostadsanpassningsbidraget, vilket påvisas tydligt i de enkäter som redovisas i Boverkets rapport.

Det är också viktigt att se till att kommunerna utformar sökandeprocessen tillgängligt, utifrån principen om universell utformning, så att alla kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag, ta del av information och kommunicera på ett likvärdigt sätt, utifrån sina egna förutsättningar och behov.

Vi menar att staten måste ta ett större ansvar för att se till att lagens intentioner följs och att personer med funktionsnedsättning får sina rättigheter tillgodosedda. Boverket vill framför allt arbeta med tillsyn, vägledning och föreskrifter, men det arbetet behöver isåfall bli betydligt effektivare än idag.

Vi tror att det behövs tydligare riktlinjer och skarpare skrivningar i själva lagtexten som säkerställer att alla sökanden får det stöd som behövs för att genomföra ansökningsprocessen, oavsett individuella behov.

Helt centralt utifrån ett rättighetsperspektiv är att funktionsrättsrörelsens organisationer är aktivt involverade i beslut som påverkar livsförutsättningar för personer med funktionsnedsättningar.

Funktionsrätt Sverige ser fram emot att delta i fortsatta diskussioner och arbete för att säkerställa att lagen om bostadsanpassningsbidrag fullt ut lever upp till sitt syfte att främja självständighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättningar, i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Funktionsrättskonventionen.

Med vänlig hälsning
Funktionsrätt Sverige

Nicklas Mårtensson
Ordförande